

Тасвир

СССР ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРИНИНГ МУРОЖААТИ

Бир гуруҳ фитначиларнинг давлат тўнтариши қилишга уриниши мамлакатни миллий ҳалокат ёқасига олиб келди.

Биз тартиб ва қонунийлик тўғрисидаги сафсата-бозликдан иборат мулоҳазалар билан ниқобланган кишилар барча конституциявий нормаларни сурбетлик билан оёқости қилганликларига, инсон ҳуқуқлари, ҳатто энг муқаддас ҳуқуқ — яшаш ҳуқуқи қўпол равишда бузилганига қаттиқ ишонч ҳосил қилдик.

СССР Ички ишлар вазирлигининг лавозимини бажаришга киришар эканман, СССР Президенти М. С. Горбачевнинг тошпиригига биноан охиригача ўз халқи билан қолган, зўравонлик ва бошқа гайриқонуний ҳатти-ҳаракатлар билан ўзларига доғ туширмаган, ички ишлар органларининг ходимларига ва ички ишлар ҳарбий хизматчиларига миннатдорчилик билдириб, раҳмат айтмоқчиман.

Фитна тор-мор этилди,

давлат жиноятчилари қаттиқ жавобгарликка тортилади.

Лекин мамлакатда ҳуқуқ-тартибот ҳамда қонунийликни таъминлаш муаммоси ана шу билан тугади, деб ҳисоблаш қаттиқ янглишиш бўлур эди. Одамларга қонунга ишонч ва адолатни қайтариш, уларда тоталитаризмга, зўравонликка, жисмоний ва маънавий террорга энди қайтиш мумкин эмаслигига ишонч туғдириш учун ҳар қуни қунт билан, ишнинг кўзини билиб меҳнат қилиш керак.

Бугун мен СССР Ички ишлар вазирлигинидаги барча соф виждонли ва соғлом кучларга муурожаат этиб, улардан ўзига доғ туширган сиёсий ташкилотларга тегишли бўлган фуқароларни ёки қатъий синов даврида тўнтариш ташкилотчиларига қарши норозилик билдиришга юраги дов бермаган кишиларни судсиз жазолашга ва уркалтак қилишга тайёр турганлар йўлини қатъиян тўсиш ва гайриқонунийликка йўл қўй-

масликка чақираман.

Биз қасос олиш туйғулари билан эмас, балки адолат ва қонунийликка интилиб йўл тутишимиз керак.

Мамлакатда ҳуқуқ-тартиботни рўй-рост мустаҳкамлаш юзасидан жиддий амалий иш қилиш керак.

Қонунга қатъий риоя этган ҳолда фуқароларнинг ҳуқуқлари, шаъни, қадр-қиммати ва қонуний манфаатларини, конституциявий тартибни ҳимоя қилиш учун дарҳол қўлимиздан келган барча чораларни кўрмоғимиз зарур.

Ҳамма ерда оператив аҳволни ўз қўлимизга олишимиз, шаҳарлар ва аҳоли пунктларида жамоат тартибини, аҳоли хавфсизлигини шиқиқ-пухта таъминлашимиз, иқтисодий соҳасидаги сунистеъмолларнинг пайини ўз вақтида қирқишимиз, уюшган жиноятчиликни, порага сотилишни, қордорифурушликни ва бошқа хавфли ҳуқуқбузарликларни қатъиян тугатишимиз лозим. Ёдгорликларни

гайриқонуний тарзда бузиб ташлашга, боз устига уларга ваҳшийлик билан муносабатда бўлишга йўл қўймаслик керак, чунки уларни ўйламай-нетмай бузиб, ўз халқимизнинг тарихий хотирасини қашшоқлаштириб қўямиз.

Шу мақсадда маҳаллий ҳокимият идоралари, депутатлар корпуси, жамоатчилик ва меҳнат жамоалари билан алоқаларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш зарур.

Бугун самарали ишлаш учун шарт-шароит бор. СССР Президенти, Иттифоқ ва республикаларнинг қонун чиқарувчи ҳамда ижроия идоралари бизни қўллаб-қувватлашга кафолат беришган. Бизга одамлар ишонди, Ички ишлар вазирлиги органларининг шахсий таркиби ана шу ишонччи оқлашга ва ўз зиммасига юклатилган вазифаларни шараф билан удалашга ҳеч қандай шубҳа йўқ.

СССР ички ишлар вазирлиги
В. П. БАРАННИКОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раёсатида

Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг Раисин ўртоқ Ш. М. Йўлдошев Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши қабул қилган республиканинг Мустақиллиги тўғрисидаги декларацияга асосланиб, Ўзбекистон ССР Президенти ўртоқ И. А. Каримовнинг Ўзбекистоннинг давлат мустақиллигини ҳуқуқий жиҳатдан таъминлаш зарурлиги ҳақидаги таклифини қўллаб-қувватлаб, шу йил 26 августда «Ўзбекистоннинг Давлат мустақиллиги тўғрисида»ги Қонунни маромига етказиш учун ишчи гуруҳи тузиш ҳақида фармойиш чиқарди.

Ушбу ҳужжатни республика Олий Кенгаши муҳокама-сига олиб чиқиш ҳақида таклиф қилган мақсадда ишчи гуруҳига лойиҳа устидаги ишнинг бориши тўғрисида Раёсатга уч кун ичида ахборот бериш топширилди.

МАВЗУГА ҚАЙТАМИЗ

«Қонун қуролими ёки кишан?»

АЛП Эрдоннинг мунозара учун эълон қилинган мазкур мақоласи (1991 йил 22 август) ҳар бир одам муносабат билдирса арзийдиган мавзунинг акс эттирган.

АВВАЛО савол аломатига жавоб билдирсам: қонун қурол ҳам эмас, кишан ҳам. У — инсоният учун ҚАЛ-ҚОН. Энди ўз-ўзидан шундай эътироз туғилиши мумкин: «Хўш, қонун бу — қалқон экан, нега унда «...Қуролими ёки кишан?» — деб савол берилаяпти?» Айни вақтда бунга жуда ҳақли эътироз дея қабул қилмоқ керак. Чунки, тан олиш лозим, ҳозирги кунда, ҳамма даврда ҳам муқаддас ҳисобланган ҚОНУН кимлар учундир ҚУРОЛ, кимлар учундир КИШАН бўлиб қолди. Энг кулгулиги ва куйгулиги — айрим қонунларимиз жиноятчиға ҚУРОЛ, ҳуқуқ-тартибот ходимларига эса КИШАН бўлиб хизмат қилмоқда.

Келинг, биттагина мисол келтирайлик. Яқинда чайқовчиликка қарши янги қонун қабул қилинди. Бу «Савдодаги сунистеъмоллар ва чайқовчилик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Қонун ҳар тарафлама қатъий ва кескин чоралардан ташкил топган.

АММО бутун бошли мана шу қонунда биргина «Чайқовчилик, яъни текин бойлик орттириш мақсадида давлат

чакана ва савдо ва матлубот кооперацияси корхона (ташкilot)ларидан моллар ёки бошқа буюмларни сотиб олиш ва қимматига сотиш...» деб белгиланган 175-банд мавжуд бўлиб, айнан ана шу қайд мазкур қонунни бутунлай тескари томонга айлантириб юборган, десам муболаға бўлмас. Энг даҳшатлиси, юқорида таъкидланганидек, бу қонун чайқовчи манфаатини ёқловчи қурола, ҳуқуқ-тартибот ходимлари фаолиятини боғловчи кишанга айланган. Айниқса, шундоқ ҳам тақчиллик бир вақтда, зарур товарларнинг нархи осмонга чиқиб кетган бир даврда чайқовчининг бирни ўнга пуллаши аҳолини қийнаб қўймоқда. Мазкур қонун қабул қилинган, бу иллат янада авж олиб кетди. Негаки, чайқовчиликни — қонунда кўрсатилганидек: «...буюмларни сотиб олиш ва қимматига сотиш»ни аввало исботлаш зарур. Яъни, чайқовчи буюмларни кимдан, қайси идорадан

олганлигини айтмаса, демек бу — чайқовчилик эмас. (Қайси аҳмоқ ўз қаллоблигини гапириб берарди?)

АГАР мазкур қонундаги бу камчилик бартараф этилмас экан, оқибати яхшиликка олиб бормаслиги аниқ.

Бу масалага жумҳурият халқ депутатлари, шу соҳанинг мутахассислари ўз муносабатларини билдиришлари зарур, деб ҳисоблайман.

С. ДИЛМУРОДОВ,
журналист.

Пойтахтимизга ташриф буюрувчи кўпнинг сонли меҳмонлар шахримиз ва халқимиз тўғрисидаги таассуротларини Тошкент қўналғасидан ола бошлайдилар. Баъзи йўловчилар эса узоқ манзилларга кета туриб, шахримиз остонасида бир неча мuddатгагина тўхтаб ўтадилар, холос.

Доимо одамлар билан гавжум бўлган бу манзилгоҳда баъзан мусофирларнинг дилини хира қилиб жўнатувчи нопок ҳамшаҳарларимиз ҳам учраб туради.

Сўнгги пайтларда Сирғали тумани ИИБ ходимлари томонидан мана шундай қўли эгри кимсалардан бир қанчаси тузоққа илтирилиб, жавобгарликка тортилди. Тошкент қўналғаси эса кеча-ю кундуз назорат остида.

СУРАТЛАРДА: Сирғали тумани ИИБ бегоҳга етмагандар иши бўйича назоратчи инспектори миллияри лейтенанти Исмаил Йўлдошев ўзига бириктирилган Тошкент қўналғаси атрофида хизмат вазифасини бажармоқда; назоратсиз қолган юклар бир аждага қўйиб бўлмаслиги мумкин. Бунинг олдини олиш учун эса туман ИИБ патруль-пост хизмати ходимлари миллияри старшинаси Моисей Ким (чапда) ва милиция кичик сержанти Улуғбек Дўстовлар ҳаминша хуш-ёрлар.

И. МИНАВВАРОВ олган суратлар.

ФАХРИЙЛАР ҲАҚИДА ҲИКОЯЛАР

БЎШ ВАҚТНИНГ ЎЗИ ЙЎҚ

ЎзССЖ ИИБ тиш касалликлари табибхонаси (полк-линикаси)га кирсангиз, биринчи бўлиб чамаси 60 ёшлардаги барваста, мошгуруч мўйлови ўзига ярашиқли кишига дуч келасиз. Ином ака (шу ерда қорувул бўлиб ишласада) сизни ўзбекна салом билан (яъни ўзбекларга хос очиқ чехра билан) қарши олади.

— Келинг, меҳмон, хизмат? — дейди қўлини кўксига қўйиб.

Мақсадингизни айтасиз, у киши эса сизни ўзингиз учрашмоқчи бўлган шифокор хузурига кузатиб боради.

Шу ўринда баъзи рўзнорасевоарлар: «Оддий қорувулни ҳам «Постда»да ёзиш шарт эканми?» — деб ўйлашлари мумкин. Кўп жойларда эшикбонлар қовоғини уйиб ўтиради, саломингиз ҳамто алиқсиз қолиб кетади. Ином ака Икромов биринчи навбатда шу нуқтаи назардан ҳурмат-этиборга сазовордир.

Қолаверса, у киши сизу бизга касб жиҳатидан ҳам унча бегона эмас. Ҳарбий хизматни ўтаб келгандан сўнг Тошкентдаги ҳарбий командирлар тайёрловчи олий билим юртига кириб ўқиди. Кейин турли ша-

ҳарларга жойлашган ҳарбий қисмларда хизматни давом эттира бошлади.

Ниҳоят, оилавий шароит тақозоси билан ички ишлар соҳасига ишга ўтди. Айни пайтда Тошкент давлат до-рилфунунида таҳсил олиб, ҳуқуқшунослик дипломини олди. Шундан сўнг болоғатга етмаганлар меҳнат-тарбия муассасасида тарбиячи бўлиб ишлаш бошлади. Тўрт йилдан сўнг эса вазириликнинг сиёсий бўлимига катта йўриқчи этиб тайинланди.

Вазирлик томонидан бир неча марта Фахрий Ерликлар, медаллар билан тақдирланди.

— 1979 йилдан бери истеъфодаман, — дейди Ином ака хиёл кулмисираб. — Умрининг ўтишини қаранг.

— Ешлигингизда беҳаловат касб эгаси бўлгансиз, «югур-югур»ларга ўрганиб қолгансиз. Ҳозир уйда ўтириб зерикмайсизми? — сў-

раймиз у кишидан.

— Бе, зериккиш қаёқда! Чунки бўш вақтнинг ўзи йўқ. Уч кунда бир марта табибхонага бориб, навбатчилик қиламан. Бошқа кунлари эса «Пахтакор» маҳалла кўмитаси идорасида бўламан. Ўртоқлик судига раис қилиб сайланган. Яхшилиқка буюрсин, лекин ташвишларим кўп.

— Чарчаб қолмайсизми? — Хафа бўлманг, бу саволингизга ҳам «Йўқ» деб жавоб бераман. Кўпчилигининг гами билан яшасанг, чарчоқни сезмай қоларкансан. Ҳатто бобо бўлганим ҳам йигирма икки нафар набираларимдан бирортасини кўриб қолганимдагина эсимга тушади.

У ўзининг гапига нашъа қилиб, селкиллаб-селкиллаб кулди. Кейин яна битта гапни қўшиб қўйди.

— Зерикмаслигимнинг, чарчамаслигимнинг яна битта сабаби — кичкинагина

ҳунаримиз бор...

У кишининг «кичкинагина ҳунари» ҳақида бошқалардан эшитдик. Ином ака ёшлигидан санъатга меҳр қўйган киши экан. Ҳатто ўзбек театрчилиги даргалари ҳисобланмиш Маннон Уйғур, С. Табибуллаевлар сабоғини олган. Халқ театрларига «Муқанна», «Жало-

лидин Мангуберди», «Алишер Навоий» спектаклларида кичик ролларни, 1944 йил охирида эса «Охирилари» (М. Горький), «Пўлат қандай тобланди» (Н. Островский) номли сахна асарларида бош ролларни анча-мунча қўёмига етказиб ижро этган.

— Отамиз ҳозир Йўлдош Охунбобоев номли маданият уйига қатнайди, — деди Ином аканинг фарзандлари, — Шу кунларда «Алишер Навоий» драмасида Хусайн Бойқаро образини талқин этмоқдалар.

Фарҳод КАРИМОВ.

Пискент тумани ИИБ ходимлари сўнгги пайтда ҳудудда жиноятчиликка, ҳуқуқбузарликка қарши кескин чоралар кўра бошладилар. Туман осойишталик посбонлари икки смеланик ишга ўтиб ишлаш бошладилар. Шахсий таркиб 30 дан зиёд милиционерга кўпайди.

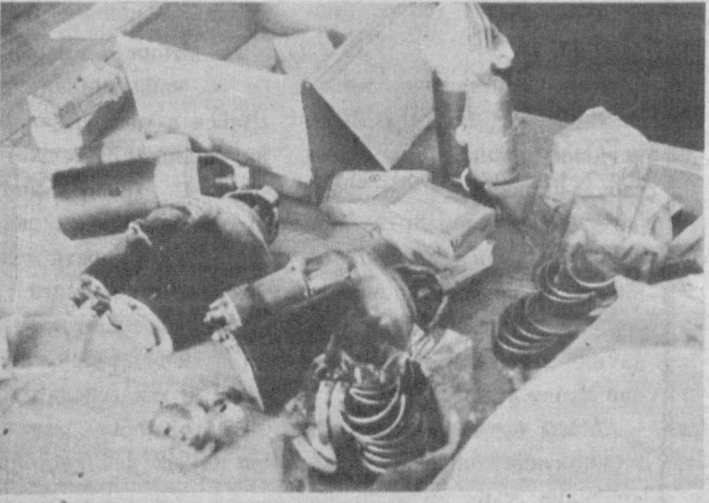
Утган йилнинг 6 ойида жамоат жойларида хавфли жиноятлар содир этиш 7 тани, бу йил эса 5 тани ташкил этди.

Шу йилнинг 6 ойида тумандаги 64 та жиноятнинг деярли 90 фоизи очилди.

Жиноят қидирув, тергов ва БХСС бўлиналари қўлини қўлга бериб фаоллият кўрсатмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: туман ички ишлар бўлими бошлиғи милиция подполковниги Омон Турғунбоев (ўнгда) БХСС бўлимида оператив вакиллари милиция катта лейтенанти Довуд Бердиқулов (ўртада) ва милиция кичик лейтенанти Турсунхон Валиевлар билан чайқовчида тортиб олинган машинанинг ноёб эҳтиёт қисмларини кўздан кечиряпти; анқонинг уруғи ҳисобланган эҳтиёт қисмлар.

Суратқаш Ҳабибулла ШОДИЕВ.

ҲУНАРИ УТМАДИ

Ҳамманинг машғулот билан бандлигидан фойдаланган Наримон кийимхонага кирди. Виталийнинг чўнтагидаги уй калитини олиб, яна хотиржам залга қайтди. Бир неча кундан сўнг Викторга «ёғли иш» таклиф қилди. У гарчи эндигина 16 ёшга тўлганига қарамай Наримоннинг режасини қўллаб-қувватлади. Улар 20 март куни кундуз соат 10 ларда Виталийларнинг хонадонига бемалол кириб келишди. Олдиндан уйда ҳеч ким бўлмаслигини билган йигитчалар шойилмай жиҳозларни тинта бошладилар.

Жабрланувчининг 1034 сўмлик (эски нархда) буюмларини йиғиштириб, қидирувни чалкаштириш мақсадида эшикни болта билан буздилар. Милиция эса адашмай бу вояга етмаган «безор» ўғриланинг тўғри изларига тушдилар. Наримон ўғирланган молларни Бекобод шаҳар бозорида пуллаётган вақтда шаҳар ИИБ ходимлари томонидан қўлга олинди. Йўқолган буюмларнинг бир қисми эса шериги Викторнинг уйдан чиқди.

Б. БОТИРОВ, милиция лейтенанти.

ЖАНЖАЛНИНГ ОҚИБАТИ

Гагарин номли давлат хўжалигида чилангар бўлиб ишловчи Холиқул Жалиловнинг хонадонидagi кўнора оилавий жанжаллардан барча қўни-қўшни хабардор эди. Бироқ ҳеч ким Холиқулга юрак ютиб, тинч-тотув яшаш кераклигини айтмади, биронтаси насихат қилмади. У эса оилада зулм ўтказишни, турмуш ўртоғи Робияни тақдирлашни, болаларига азоб беришни канда қилмади. Камситиш, хўрлаш ва ҳақоратлардан тўйган Робия эрталаб соат 7да уйқуда ётган Холиқулнинг устига бензин сепис, ўт қўйиб юборди. Қаттиқ қўйган Холиқул дунёдан кўз юмди. Робия эса таи жароҳатлари билан касалхонага ётқизилди.

Ф. МАЛИКОВ, Ильич тумани ИИБ ходими милиция капитани.

МЕНИНГ ФИКРИМ

Охири пайтда «Дилфуза нега севгимни рад этди!» мақоласи бўйича ёшларимизнинг Равшанга нисбатан тасалли, Дилфузага нисбатан таъна билдирилган хатлари рўзнорасевоарларнинг саволига алоҳида ҳал қилди. Мен бунга ёшлар ўртасидаги шунчаки тортишув, деб қарайман.

Лекин рўзнорасевоарнинг 10 август сониди Дилмурод Саидовдек журналист укамиз мулоҳазасини билдиргач, мен ҳам ўз фикримни ёзишга қарор қилдим.

Ҳурматли Дилмурод, Сиз иккала ёшни, яъни Равшани ҳам, Дилфузани ҳам танимайсиз, уларнинг ўртасида қандай гап ўтганини билмайсиз. Мен ҳам танимайман, билмайман.

Бордию Равшанинг «йиғиси» кўрққан олдин мушт кўтарар қабилида ёзилган бўлса-чи? Қиз йигитнинг қишлоқи ва милиционерлигини билла туриб, икки йил давомида учрашиб, гаплашиб юрган. Учинчи йили ўз тақдирларини ҳал қилиш вақти келганда, йигитнинг муҳаббатини рад этиб, кўпол қилиб айтганда, бор оравангини торт, дейиши сабабини ўйлаб кўрмадингизми?

Уакинам Дилмурод, ўз мақолангизда билдирган етти пуштини суриштириб, кейин қуда-анда тутинишлар буванинг замонида қолиб кетган. Ҳозирги вақтда яхши йигитлар, шаҳарликими, қишлоқими (бунинг аҳамияти йўқ), қизи бор ҳар бир оила томонидан бегона қилинмайди. Буни сиз ҳам яхши биласиз.

Энди Равшанга келсак... «Равшан — исмига кўра «безода»ларданга ўхшайди...» дебсиз. Менинг фикримча, исми Равшану қалби зимистон бўлса керак. Агар шундай бўлмаганда, ҳатто уни Дилфуза севмаган тақдирда ҳам, икки йил мобайнида ардоқлаган севгилис устидан хат ёзиб, рўзнорасевоар орқали унга таъна тошлари ёғдирармиди?

Дилфуза Равшанинг биринчи севгиси эканлигига ким кафолат бера олади?

Кези келганда яна бир нарсани айтмоқчиман. Вилоятлардан Тошкентдаги олийгоҳларга ўқишга келган айрим йигитларимиз (бу ўринда ўз кадрини ва гурурини йўқотмаган кўпчилик йигитлардан кечирим сўрайман) кўп вақт

ўтмай домлалари ёки катта-роқ ерда ишлайдиган кишиларнинг қизлари бўлмиш курсдошлари атрофида гирдиқолақ бўлиб, ўзларини яхши тарафдан кўрсатишга ҳаракат қиладилар. Улар билан дўстона алоқа ўрнатиб, ҳатто уйларида тез-тез кўрина бошлайдилар. Шу билан бирга вақтнинг бой бермай: «Агар шу хонадонга куёв бўлсам, қизнинг ота-онаси бизни кооператив уй билан таъминлай оладими, келгусида мени амал курсисига ўтқишига қўрби етармикан, никоҳ куни совға тариқасида автомашина калити менга тақдим этилармикан?» — деган иқтисодий масалалар билан пинҳона қизқишади. Қишлоқда қолган ота-онаси, севгилисига мени кут, деб берган ваъдалари тамомила унутлади.

Қарабсизки, ўқишни тугатар-тугатмас шаҳардан уйланиб, қайнотаси ёки яна кимдир туфайли тез орада олимликка номзод диссертацияси ёқланади.

Бундай пайтларда йигит ўйланаяптими ёки турмушга чиқаяптими, ажратиш қийин.

Айтингчи, Дилмурод, унинг олимлигидан ўзи туғилиб ўсган ерига нима фойда бор? Ёки айтайлик, ўғлим ўқисин, элга нафи тегсин, деб умид билан пойтахтга юборган отаона меҳрини ўз қалб кўри билан қайтара оладими, шаҳарлик таноз келин «қишлоқи» қайнонасининг ҳурматини ўрнига қўядими, умуман уни кўришга тоқати борми?

Бундай ҳолларга кўплаб мисол келтириш мумкин. Менимча, шу ўринда севимли ёзувчимиз Улмас Умарбековнинг «Одам бўлиш қийин» номли романини эслатиш кифоя қилса керак.

Бизнинг қаҳрамонимиз Равшан ҳам шу тоифадаги йигитлардан бўлса ажаб эмас. Йўқса, оддий милиционер бўлиб ишлаш учун уни Тошкентга келиши шартмиди? Қишлоқда ҳам милиция ходимлари жуда керак-ку!

Дилмурод, бир вақтлари севимли йигитлари ўқишга кетаётган берган ваъдаларини унутиб, шаҳарда қолиб кетган бевафолар тўғрисида қизлар ўз фикрларини билдирсалар керак, деган умиддаман.

Р. ҲАСАНОВА.

